

काठमाडौं, पुस २४। काठमाडौं महानगरपालिका-२१ भोटेबहाल, कोटेश्वर लगायतका स्थानबाट ४७ किलो अथैव चाँदीका विभिन्न गरगहनासहित तीन जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।
पक्राउ पर्नेमा बारा कलैया नगरपालिका-१०का ५० वर्षीय कामेश्वर साह, पर्स वीरगञ्ज महानगरपालिका-३ का ३२ वर्षीय सुमनकुमार सराफ र बारा विश्रामपुर गाउँपालिका-५का २० वर्षीय मनिष सराफ रहेका छन्।
त्यस्तै भोटेबहाल, कोटेश्वर लगायत विभिन्न ठाउँमा
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

अम्बरबहादुर बने कोशी प्रदेशको सभामुख

भापा, पुस २४। कोशी प्रदेशको सभामुखमा राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा)का अम्बरबहादुर विष्ट निर्वाचन विजयी भएका छन्।
सभामुख पदमा उनको मात्र उम्मेदवारी परेपछि उनी निर्वाचन निर्वाचित भएका हुन्। एकमात्र उम्मेदवारी परेपछि मंगलबार बसेको प्रदेशसभा बैठकमा प्रदेशसभाको उपसभामुख सिर्जना दनुवारले विष्ट निर्वाचन निर्वाचित भएको घोषणा गरेकी थिइन्।
सत्ता गठबन्धनले राप्रपालाई सभामुख दिने निर्णय गरेको थियो। एमालेले पनि विष्टलाई समर्थन गरेको थियो। विष्टलाई सभामुख बनाउन राप्रपा संसदीय दलका नेता भक्तिप्रसाद सिटौला प्रस्तावक र राप्रपाका प्रेमराज थाम्पुहाइ समर्थक रहेको प्रस्ताव दर्ता भएको थियो।
गतसाउन १६ गते सभामुखबाट बाबुराम गौतमले राजीनामा दिएपछि उक्त पद रिक्त थियो। २०७९ साउन पुस २६ गते प्रदेशसभाको अधिवेशनमा प्रदेश संरचना खारेज गर्नुपर्ने अभिव्यक्ति दिएका विष्ट निर्वाचन सभामुख चयन भएका हुन्। संघीयता विरोधी नेताका रूपमा उनको परिचय बनेको थियो।
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

एक अर्ब हिनामिना गर्ने सहकारी सञ्चालक पक्राउ

ठगिएका सहकारीपीडितलाई सम्पर्कमा आउन अनुरोध

काठमाडौं, पुस २४। बचतकर्ताको बचत फिर्ता नगर्ने गोकर्णेश्वर नगरपालिका-८ अत्तरखेलमा सञ्चालित कान्तिभैरव बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडका सञ्चालक र कर्मचारी पक्राउ परेका छन्।
गोकर्णेश्वर नगरपालिका-४ चौतारा बस्ने सहकारीका अध्यक्ष हरिकृष्ण श्रेष्ठ, पूर्वअध्यक्ष एवम् संरक्षक भनिने प्रेम श्रेष्ठ, कोषाध्यक्ष शेरलाल श्रेष्ठ र सह व्यवस्थापक राजेन्द्र श्रेष्ठलाई महानगरीय प्रहरी वृत्त बौद्धले पक्राउ गरेको हो।
सहकारीका सबै सञ्चालक एउटै टोलका दाजुभाइ हुन्। सहकारी ठगी गरेको कसुरमा पक्राउ परेकालाई वृत्त अन्तर्गतको गोकर्णेश्वर प्रहरी प्रभाग भवनमा रहेको थुनुवा कक्षमा राखिएको छ। बौद्धमा थुनुवालगाई राख्ने ठाउँ नपुगेर गोकर्णेश्वर थुनुवा कक्षमा राखिएको प्रभागका बरिष्ठ प्रहरी नायब निरीक्षक राजेश कार्कीले जानकारी दिए।
सहकारी सञ्चालक समितिमा सचिव समेत रहेका प्रबन्धक रामदास श्रेष्ठ, सदस्य अनिरुद्र श्रेष्ठ, सदस्य राधेश्याम श्रेष्ठ र लेखा समिति संयोजक गोकर्णेश्वर

महादेव अंग्रेजी माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक चन्द्रप्रसाद पौडेल फरार रहेको जनाइएको छ। यी सबैका नाममा प्रहरीले पक्राउ पुर्जी जारी गरेको छ। सहकारीका सञ्चालकले सात हजार सात सय बचतकर्ताको रु. एक अर्ब २९ करोड हिनामिना गरेको पीडित संघर्ष समिति अन्तर्गतको कार्यदलका अध्यक्ष राजेशकुमार विष्टले जानकारी दिए।
यसैबीच नेपाल प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरोले काठमाडौंको तीनकुनेस्थित रियल गोर्खा बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाबाट ठगीमा परेका पीडितलाई सम्पर्कमा आउन अनुरोध गरेको छ।
ब्यूरोका प्रवक्ता प्रहरी उपरीक्षक नवराज अधिकारीले सहकारीका केही व्यक्ति पक्राउ परेकाले उनीहरूबिरुद्ध मुद्दा अघि बढाउनुपर्ने हुँदा ठगीमा परेकालाई समयमै सम्पर्कमा आएर जाहेरी दिन सार्वजनिक अनुरोध गरिएको जानकारी दिए। उनले भने- सहकारी ठगीमा

सञ्चालकलाई मुद्दा चलाउनुपर्ने हुन्छ, सबै पीडित आएमा बिगो कायम तथा जेल सजायका लागि प्रतिवेदन तयार पारी जिल्ला सरकारी वकिलमार्फत मुद्दा चलाउन सकिने भएकाले जतिसक्दो छिटो सम्पर्कमा आएर जाहेरी

दिन आग्रह गरेका छौं।
प्रहरी उपरीक्षक अधिकारीले काठमाडौंको तीनकुने केन्द्रीय कार्यालय भई जोरपाटी र भक्तपुरका विभिन्न क्षेत्रमा उक्त सहकारीले सेवा दिएको र सोही क्रममा सञ्चालक समितिमा सदस्यले निक्षेपकर्तालाई आर्कषक ब्याजदर दिन्छु भनी प्रलोभन देखाइ निक्षेपकर्ताको ठूलो रकम हिनामिना गरेको पाइएको बताए। अहिलेसम्मको अनुसन्धानमा रु. १२ करोड ३५ लाख बचत रकम अपचलन तथा हिनामिना गरेको पाइएको उनले बताए। यसरी रकम हिनामिना गरी फरार रहेका अध्यक्ष हर्कबहादुर कठायत र सदस्य विनोदकुमार ओभालाई पक्राउ गरी अनुसन्धान थालिएकाले बचतकर्तालाई सम्पर्कमा आएर जाहेरी दिन ब्यूरोले आग्रह गरेको हो।
कठायत र ओभाले सर्वसाधारणलाई सहकारी मुद्दा, निक्षेप, आबधिक बचत, शेयर तथा विभिन्न बचत खातामा
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

माल्टा र पोर्चुगल पठाइदिन्छु भन्दै लाखौं ठगी

काठमाडौं, पुस २४। वैदेशिक रोजगारीका लागि माल्टा पठाइदिन्छु भन्दै रकम ठगी गरेको आरोपमा प्रहरीले एकजना मेनपावर सञ्चालकलाई पक्राउ गरेको छ।
पक्राउ पर्नेमा मोरङको सुन्दरहरैँचा नगरपालिका-८ घर भई हाल काठमाडौंको टोखा बस्ने ४४ वर्षीय टंकप्रसाद सुवेदी रहेका छन्। सुवेदीले तुलसीराम कंडेललाई वैदेशिक रोजगारीका लागि माल्टा पठाइदिन्छु, प्रतिष्ठित होटलमा काम लगाइदिन्छु भन्दै ३ लाख रूपैयाँ लिएर सम्पर्कविहीन बनेका थिए। फरार रहेका सुवेदीलाई काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालयको टोलीले पुस २२ गते बसुन्धराबाट पक्राउ गरेको थियो।
त्यस्तै, माल्टा नै पठाइदिन्छु भन्दै ठगी गरेको आरोपमा भापाको बिर्तामोड नगरपालिका-४ घर भएका ३४ वर्षीय विक्रम दाहाललाई पनि प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।
हाल ललितपुर बस्दै आएका दाहालले विनिता तामाङलाई माटोको प्रतिष्ठित होटलमा जागिर लगाइदिन्छु भन्दै ८ लाख

९० हजार रूपैयाँ लिएर सम्पर्कविहीन बनेका थिए। उनलाई पुस २२ गते ललितपुरको सातदोबाटोबाट पक्राउ गरिएको प्रहरी उपरीक्षक रवीन्द्र रेग्मीले जानकारी दिए। दुवैलाई थप अनुसन्धान तथा कारवाहीका लागि वैदेशिक रोजगार विभाग ताहाचल पठाइएको रेग्मीले बताए।
उता पोर्चुगल पठाइदिन्छु भन्दै १२ लाख रूपैयाँ ठगी गरेको अभियोगमा भक्तपुर चाँगुनारायण नगरपालिका-२ बस्ने ४७ वर्षीया शिवा न्यौपानेलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।
न्यौपानेले एक जनालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि पोर्चुगल पठाई प्रतिष्ठित कृषि कम्पनीमा मासिक १ लाख ५० हजार रूपैयाँ तलबमा काम लगाइदिन्छु भन्दै प्रलोभनमा पारी पीडितबाट पटक-पटक गरी उक्त रकम ठगी गरेकोले काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालय मिनभवनबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई भक्तपुर चाँगुनारायण नगरपालिका-२ बाट पक्राउ गरेको हो।
उनलाई थप अनुसन्धान तथा कारवाहीको लागि वैदेशिक रोजगार विभाग ताहाचल काठमाडौं पठाइएको छ।

१७०० मिटर फाइवर तार चोरी

युद्धबहादुर बोहोरा

धुविसेपञ्चमी, पुस २४। इलाम पाँचथरको सीमानामा पर्ने राँकेदेखि धुविसेपञ्चमी खण्डमा विच्छयाइएको लागि वैदेशिक रोजगार विभाग ताहाचल पठाइएको रेग्मीले बताए।
उता पोर्चुगल पठाइदिन्छु भन्दै १२ लाख रूपैयाँ ठगी गरेको अभियोगमा भक्तपुर चाँगुनारायण नगरपालिका-२ बस्ने ४७ वर्षीया शिवा न्यौपानेलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।
न्यौपानेले एक जनालाई वैदेशिक रोजगारीका लागि पोर्चुगल पठाई प्रतिष्ठित कृषि कम्पनीमा मासिक १ लाख ५० हजार रूपैयाँ तलबमा काम लगाइदिन्छु भन्दै प्रलोभनमा पारी पीडितबाट पटक-पटक गरी उक्त रकम ठगी गरेकोले काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालय मिनभवनबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई भक्तपुर चाँगुनारायण नगरपालिका-२ बाट पक्राउ गरेको हो।
उनलाई थप अनुसन्धान तथा कारवाहीको लागि वैदेशिक रोजगार विभाग ताहाचल काठमाडौं पठाइएको छ।

प्रशासन कार्यालय इलाम र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण काठमाडौंलाई बोधार्थ समेत दिएको टेकमाइण्डस नेटवर्क प्रा. लि.का प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लोकेन्द्र थापाले जानकारी दिए।
२०७७ सालबाट यस क्षेत्रमा उक्त कम्पनीले विस्तार गरेको इन्टरनेट सेवा इलामको फाफोकथुम गाउँपालिका कार्यालय, विभिन्न वडा तथा स्थानीयवासीहरूले प्रयोग गर्दै आएको जनाइएको छ। बारम्बार अज्ञात व्यक्ति तथा समूहले अवरोध पुऱ्याएपछि प्रयोगकर्ताले सास्ती खेप्नु परेको फाफोकथुम-३ नम्बर वडाका कर्मचारी रोमी मगर बताउँछन्।
हरेक समय दुःख दिने कार्यबाट प्रयोगकर्तालाई पन गएको समस्या समाधान गर्न कम्पनीले स्थानीयवासी, सुरेन्द्रखाला, फाल्ते प्रहरी चौकी र चिलिङदिन प्रहरी चौकी र किर्साई समेत निगरानीका लागि हारगुहार माग्दै यस किसिमको अराजक गतिविधि कसैले पनि नगरिदिन अपिल गरिएको इलाम सपोर्ट स्टेशनका प्राविधिक इञ्चार हेम थापाको भनाइ छ।

रेल्वे प्रभावितद्वारा आन्दोलनको चेतावनी

काठमाडौं, पुस २४। रेल्वे प्रभावित तथा मुआब्जा समन्वय समिति कोशी प्रदेशले प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'लाई भेटेर लिखित रूपमा तीन बुँदे माग राखेको छ।
समिति महासचिव रञ्जित प्रसाईंका अनुसार सोमबार विधान प्रधानमन्त्री प्रचण्डलाई बालुवाटारमा भेटेर माग प्रस्तुत गरिएको हो। पूर्वपश्चिम विद्युतीय रेलमार्ग काँकरभिट्टा-इनरूवा खण्डको प्रभावितहरूको तर्फबाट भापा, मोरङ,

सुनसरी जिल्लाको जिप्रकामार्फत रोक्का राखिएको घर जग्गा तथा लिगलिगापातको मुआब्जा वर्तमान दररेट अनुसार एक महिनाभित्र उपलब्ध गराउन माग गरिएको छ।
त्यस्तै, समितिले आफूहरूले उठाएको माग पूरा नगरे रेल्वे पीडित तथा प्रभावितहरू अन्य जनमानसलाई साथ लिई कानूनी उपचार तथा संघर्षको कार्यक्रममार्फत आन्दोलनमा उत्रने चेतावनी पनि दिएको छ।

थरथर काम्दै विद्यालय गएका बालबालिका फर्किँदा फुरुङ्ग

दुर्गापुर, पुस २४। मंगलबारको कठ्याइग्रदो चिसोमा थरथर काँदै विद्यालय गएका भापाका कनकाई-१का बालबालिका विद्यालय पुगेपछि दङ्ग परे। त्यहाँस्थित पशुपति आधारभूत विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिका चिसो छल्ने न्यानो कपडा पाएपछि दङ्ग परेका हुन्।
बालबालिकालाई चिसो छल्ने र हर्षित तुल्याउने काम भने रुद्र-गौरी श्री अभिवाक ओली प्रतिष्ठान भद्रपुरले गरेको हो। समुदायमा परेपकारी कार्य गर्दै आएको प्रतिष्ठानबाट न्यानो कपडाको रूपमा स्वेटर तथा जुता मोजा पाएर दंग बालबालिका विद्यालय विदापछि फुरुङ्ग हुँदै घर फर्किए। बालबालिकाका लागि न्यानो कपडा बुझ्न आएका तिनका अभिभावक पनि हर्षित देखिन्थे। मजदुरी गरी जीविकोपार्जन गर्दै आएका विपन्न परिवारका ५० बालबालिकाले प्रतिष्ठानबाट सहयोग पाएका हुन्।
प्रतिष्ठानले विद्यालयमै पुगेर विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकाका लागि न्यानो कपडा वितरण गरेको हो।

जाडोमा लगाउने कपडा नहुँदा बालबालिका विद्यालय आउन समस्या हुने गरेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै प्रतिष्ठानले न्यानो कपडा वितरण गरेको जनाएको छ। विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा अध्यक्ष रामकुमार

पोखरेलको अध्यक्षतामा भएको न्यानो कपडा वितरण कार्यक्रममा कनकाई नगरपालिका उपप्रमुख आशा शर्मा शिवाकोटीको प्रमुख आतिथ्य रहेको थियो। कार्यक्रमको औचित्यमाथि प्रतिष्ठानका अध्यक्ष गंगाप्रसाद ओलीले प्रकाश पारेका थिए।
कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि तथा नगर उपप्रमुख शिवाकोटीले प्रतिष्ठानले गरेको कार्यको प्रशंसा गर्दै नगरले पनि उक्त विद्यालयका लागि कार्यविधि बनाएर सहयोग गर्ने आश्वासन दिएकी छिन्। नेपाल पत्रकार महासंघ भापा अध्यक्ष एकराज गिरीले विद्यालय र त्यहाँ अध्ययनरत विद्यार्थीलाई सबैले सहयोग गर्नुपर्नेमा जोड दिए। स्वागत विद्यालयका प्रधानाध्यापक खेम कार्कीले गरेका थिए।
कार्यक्रममा विद्यालय भवनमा वर्षातको समय टिन पुरानो भएर चुहिने गरेको प्रश्न कार्कीले जानकारी गराए। उनका अनुसार अतिविपन्न विद्यार्थीहरू अध्ययनरत उक्त विद्यालयमा स्थानीय सरकारले छात्रवृत्तिवापत

दिएको २२ हजार रूपैयाँमा विद्यालयले १० हजार रूपैयाँ थपेर विद्यार्थीका लागि पोशाक खरिद गरेर वितरण गरिएको छ।
कक्षा नर्सरीदेखि ५ सम्म अध्यापन हुने सो विद्यालयमा ६३ जना विद्यार्थी छन् भने बालशिक्षक, शिक्षक तथा कर्मचारी गरेर ६ जना रहेको विद्यालय व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष पोखरेलले जानकारी दिए। कार्यक्रममा कनकाई-१की वडा सदस्य निर्मला खड्का, विद्यालयका पूर्व प्रभु गोविन्द चौहान, पीटीए संयोजक धनबहादुर मिजार, प्रतिष्ठानका सचिव नारायण ओली, कोषाध्यक्ष यज्ञराज गोपाल ओली, सदस्य अनिरुद्र ओली, उर्मिला ओली, ओली वंशका विनिता ओलीलगायतको आतिथ्य रहेको थियो। कार्यक्रमको सञ्चालन शिक्षक तरुण अधिकारीले गरेका थिए।
प्रतिष्ठानले यसअघि पनि भापाका विभिन्न स्थानीयतहका विद्यालयहरूमा न्यानो कपडा, स्टेशनरी लगायतका सामग्री वितरण गरेको थियो।

पातालगंगाको वार्षिकोत्सव कोशीटप्पुमा

भापा, पुस २४। भापाको विर्तामोड-५ को पातालगंगा वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाले कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्षणको अवलोकन भ्रमण गरेको छ।

वार्षिकोत्सवको अवसर पारेर संस्थाले वन्यजन्तुको अवलोकन तथा आन्तरिक पर्याप्यटनको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले अवलोकन भ्रमण गरेको हो।

संस्थाको सञ्चालक समिति, कर्मचारीसहित १ सय ९ जनालाई कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्षण केन्द्रको भ्रमण गराएको संस्थाका अध्यक्ष युवराज गिरीले जानकारी दिए। सहकारी माध्यमबाट समेत आन्तरिक पर्याप्यटन सम्भव हुन्छ भन्ने देखाउन र आफ्ना शोयर सदस्य, सञ्चालक तथा कर्मचारीहरूलाई वन्यजन्तुको आरक्षणका बारेमा जानकारी दिइएको अध्यक्ष गिरीले बताए।

वन्यजन्तु आरक्षण केन्द्रमा हात्ती, अर्ना, गोही विभिन्न सयौं किसिमका चराचुरुङ्गीहरूको अवलोकन गर्न पनि योजना रहेको अध्यक्ष गिरीले बताए। प्रत्येक दिनका कामले दिक्क भएका कर्मचारीहरू, शोयर सदस्य र सञ्चालक समितिका सदस्यहरूलाई अवलोकन भ्रमण साथै घुम्न जाने तथा वनभोज खुवाउने गर्दा काममा अफ्र जोशजोगार आउने भएकाले पनि अवलोकन भ्रमण गराएको व्यवस्थापक गंगा सापकोटाले जानकारी दिइन्।

संस्थाको साधारणसभापछि एक दिन भए पनि कर्मचारीलाई

विदाको दिन पारेर मनोरञ्जन गराउने लक्ष्यले कोशीटप्पुको रोजाइलाई प्राथमिकता दिएको उपाध्यक्ष टंक भेटवालले बताए। अवलोकनपछि आन्तरिक पर्यटक बनेर कोशीटप्पु पुगेका पातालगंगा साकोसका सदस्य तथा कर्मचारीहरूले वनभोज कार्यक्रम समेत आयोजना गरेका थिए।

वनभोज कार्यक्रमसँगै सहभागीहरूलाई योग शिविर तथा मोटोमेसनको तालिम समेत दिइएको थियो। साकोसले कोशी प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रारको कार्यालय सुनसरीका मोहन भट्टराई, कर्मचारी गोपाल ढकाललाई सम्मान समेत

गरेको थियो।

कार्यक्रममा पारिवारिक, निजी वन संघ कोशी प्रदेशका निमित्त अध्यक्ष राजकुमार ओली, पातालगंगा साकोसका लेखा समिति संयोजक हरि दाहाल, गणेश गिरी, मनोविद सरस्वती मिश्रले सुकावसहित शुभकामना दिएका थिए।

कार्यक्रममा हण्डीफोर, म्युजिकल चियर, वेलुन फुटाउने खेल लगायतका मनोरञ्जनात्मक खेलहरू समेत खेलाइएको थियो। साकोसले गतशनिवार अवलोकन भ्रमणसहित वनभोज कार्यक्रम आयोजना गरेको थियो।

युएईमा सामाजिक काममा सक्रिय माईका अमरराज

विर्तामोड, पुस २४। इलामको माई नगरपालिका-५ का अमरराज राई युएई बस्छन्। वैदेशिक रोजगारीको सिलसिलामा उनी युएई पुगेका हुन्। नेपाल छँदा सामाजिक कार्यमा सक्रिय उनी प्रवासी भूमिमा समेत सामाजिक काममा सक्रिय छन्।

राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी प्रवासी नेपाली सम्पर्क विभाग युएईको उपप्रमुख समेत रहेका उनले भापाली समाज युएईको अध्यक्ष लगायत विभिन्न सामाजिक संस्थाको जिम्मेवारी लिएर थुप्रै सामाजिक काम गरिसकेका छन्।

सञ्चार क्षेत्रलाई नजिकबाट चिनेका उनी नेपालमा छँदा उद्घोषण कर्ममा समेत सक्रिय थिए। एमवीएस गरेका राई धन कमाउनकै लागि विदेश होमिए। तर, विदेश पुगे पनि राईले सानैबाट आफूले रोजेको सामाजिक कर्मलाई विसर्जन सकेनन्। फलस्वरूप उनी विदेशमा रहे पनि त्यहाँ आपत विपतमा परेका नेपाली र आफ्नो गाउँघरमा दीन दुःखीको सधैं सेवा गर्न पछि हटेनन्। मूलतः उनी युएईमा रहेका नेपाली श्रमिकहरूले भोग्नुपरेको समस्याहरूलाई समाधान गर्न प्राथमिकताका साथ लागीपड्छन्। प्रवासमा समस्यामा परेका धेरै नेपालीहरूको उद्धार र सहयोग गरिसकेका उनले पछिल्लो समय युएईबाट हण्डीको कारोबार बन्द गरी भन्ने अभियान नै चलाएका छन्।

गैरआवसीय नेपाली संघ एनआरएनए दुबईका पूर्वउपाध्यक्ष समेत रहेका उनले विदेशमा घरेलु कामका लागि आएका महिलाहरूका समस्या प्राथमिकतामा राखी समाधान गरिनुपर्ने, भारतको बाटो भएर अन्य मुलुक जाँदा एनओसीको व्यवस्था हटाइनुपर्ने, खाडीमा श्रमगर्ने श्रमिकहरूलाई नेपालको विमानस्थलमा स-सम्मान व्यवहार गर्नुपर्ने, भ्रिजिट भिसा बन्द होइन व्यवस्थापन गर्नुपर्ने लगायतका सरकारी काम अघि सारेका छन्।

त्यस्तै अनलाइन श्रम र सामाजिक सुरक्षा कोषलाई सहज र सरल बनाउनुपर्ने, दुबईमा ९०

प्रतिशत क्यास हुने हुँदा नेपाली कार्डिनलर अफिस दुबईमा खोलिएपछि, संस्था र सर्वसाधारण सबैलाई दूतावासले सजिलै र तत्काल सेवा दिनुपर्ने, दूतावासले गर्नुपर्ने ५० प्रतिशत काम सामाजिक संस्थाहरूले गरिरहेकाले सबै सामाजिकलाई संघ संस्थालाई सम्मानजनक व्यवहार गरिनुपर्ने माग अघि सारेका छन्। उनले प्रतिनिधिसभा सदस्य सोविता गौतम, राजेन्द्र लिङ्देनमार्फत सरकारको ध्यानाकर्षण गराएका थिए। योसँगै उनको चर्चा प्रवासमा चुलिएको हो।

व्यसो त उनी अध्यक्ष भएको भापाली समाजले दीर्घकालीन छात्रवृत्ति अन्तर्गत हालै भापाका १५ वटा पालिकाका १६ जना जेहेन्द्र तथा गरीब विद्यार्थीहरूलाई कक्षा १देखि १० सम्म आवश्यक पर्ने सबै खाले शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्थापन मिलाएका थिए। सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशील उनले राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीमा नेतृत्व लिएसँगै युवाको सबै भरोसा बन्ने उद्घोष गरेका छन्।

जुवाडे पक्राउ

काठमाडौं, पुस २४। जुवातास खोलेरहेका अवस्थामा प्रहरीले चार जनालाई पक्राउ गरेको छ।

काठमाडौं महानगरपालिका-३१ आलोकनगरस्थित रेष्टुरेण्टमा जुवातास खोलेरहेको अवस्थामा सिन्धुपाल्चोक बलेफी गाउँपालिका-९ घर भई भक्तपुर बस्ने ४० वर्षीय गोपाल चौलागाईं समेत चार जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो।

प्रहरी वृत्त वानेश्वरबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई नगद रु. तीन लाख १८ हजार ९८०, १०५ अमेरिकी डलर र चार बुक ताससहित पक्राउ गरेको हो। यस सम्बन्धमा प्रहरीले आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको प्रहरी प्रधान कार्यालयले जनाएको छ।

वन्यजन्तुको चोरीशिकारी आरोपमा एक पक्राउ

पहरीशनिश्चर, पुस २४। वन्यजन्तुको चोरीशिकारीमा संलग्न भएको आरोपमा मोरङको बेलवारीबाट एक जना पक्राउ परेका छन्।

प्रहरीले लेटाइ-३ कृतिमानका ५५ वर्षीय टंक माखिम (लिम्बू)लाई पक्राउ गरेको हो। वन समूहको गस्ती टोलीले उनलाई बेलवारी नगरपालिका-१० स्थित बेलवारी-चिसाइ साफेदारी वन क्षेत्रबाट नियन्त्रणमा लिएर प्रहरीको जिम्मा लगाएको थियो।

प्रहरीका अनुसार उनको साथबाट भरुवा बन्दुकको केप, फलामको छर्रा, २ सय ५०

ग्रामजति बारुद, लाइटर, टर्च लाइट, खुकुरी, भोलालगायतका सामान बरामद भएको छ।

माखिमसँगै वन्यजन्तुको चोरीशिकारीमा संलग्न अन्य केही व्यक्तिहरू फरार भएको सूचना आएकोले खोजी जारी राखिएको प्रहरीले जनाएको छ।

यस विषयमा इलाका प्रहरी कार्यालय बेलवारीका प्रहरी निरीक्षक (इन्स्पेक्टर) तेजबहादुर दाहाल नेतृत्वको टोलीले अनुसन्धान अघि बढाएको छ। माखिमबिन्दु हातहतियार तथा खरखजना सम्बन्धी मुद्दा चलाइने प्रहरीको भनाइ छ।

छोराको हत्या

अभियोगमा पक्राउ

इलाम, पुस २४। आफ्नै छोरा १९ वर्षीय जीवन राईको हत्या गरेको अभियोगमा माई नगरपालिका-६ विहीबारे बस्ने ३६ वर्षीय दिलकुमार राईलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

घरायसी विवादको क्रममा दिल कुमारले खुकुरी प्रहार गर्दा गम्भीर घाइते भएका जीवनको वीएण्डसी अस्पताल विर्तामोडमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो। घटनाको खबर प्राप्त हुनासाथ प्रहरी चौकी महामाईबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई पक्राउ गरेको हो।

मानव-हात्ती द्वन्द्वका घटनामा वृद्धि

भापा, पुस २४। पूर्वी नेपालको भापा र मोरङ जिल्लामा यस वर्ष मानव-हात्ती द्वन्द्वका घटनामा वृद्धि भएको छ। आहारका लागि खाद्य बालीको खोजी गर्ने हात्ती र यसलाई जोगाउने मानवीय प्रयत्नका कारण हिंसात्मक द्वन्द्व निम्तिने गरेको विज्ञहरू बताउँछन्।

जिल्लामा २०७९ वैशाखदेखि हात्तीको आक्रमणबाट १२ जनाको मृत्यु र १३ जना अङ्गभङ्ग (घाइते) भएको डिभिजन वन कार्यालय भापाले जनाएको छ। सोही अवधिमा छवटा हात्ती मारिएका छन्। हात्ती आक्रमणका घटना अध्ययन गर्दा विहानी पैदलयात्रा (मार्निङ वाक) गर्ने, जङ्गल छेउछाउ घाँसदाउरा काट्ने र जङ्गलभित्र निगुरो र च्याउ टिप्न जाने मानिस निशानामा परेको देखिन्छ। कचनकवल-७ का ८२ वर्षीय बृजबहादुर राईको एक वर्षअघि हात्तीको आक्रमणमा दिनदहाडै मृत्यु भएको थियो। दीपज्योति सामुदायिक वनमा निगुरो टिप्न जाँदा उनलाई हात्तीले आक्रमण गरेको थियो।

गत असारमा भद्रपुर-७ का ५३ वर्षीय गिरेन कर्मकारलाई विहानको ४ बजेतिर देउरिया खोलाको वगरमा हात्तीले खेदाएर मान्यो। उनी हल्लेबारीको चिया बगानमा जङ्गली च्याउ खोज्न जाँदा हात्तीको आक्रमणमा परे। जिल्लाको उत्तरी चुरे भागबाट दक्षिणको जलथल प्राकृतिक वन क्षेत्र हात्तीको पुरानो विचरण क्षेत्र पर्दछ।

यहाँ भारतको आसामबाट हात्तीको बथान वर्षेनि आउने गर्छन् भने डेढ दर्जनभन्दा बढीको संख्यामा रहेका रैथाने हात्तीको बासस्थान नै यहीका जङ्गल भएको छ।

हात्तीसम्बन्धी अध्येता भापा र मोरङको धेरै भूभाग कैयन पुस्तादेखि हात्तीको विचरण क्षेत्र रहेको मान्छन्। हात्तीको पुरानो बासस्थान भनिएको उहिलेको जङ्गली ठाउँमा अहिले मानव बस्ती वाक्सिसकेको छ। वितेको ६० वर्षमा जङ्गल मासिएर मान्छेको बस्तीले हाँकिसकेको अवस्था छ। तीक्ष्ण स्मरण शक्तियुक्त प्राणी भएको हुँदा हात्तीले आफ्नो पुख्रिदेखि हात्तीको विचरण स्थानमा स्वतन्त्रतापूर्वक डुलफिर गर्ने चाहना राख्ने गरेको हात्ती अध्येता शङ्कर लुईटेल बताउँछन्। पुरानो विचरण क्षेत्रमा अहिले मानव बस्तीले हाँकेको देखेर हात्तीमा क्रोध उत्पन्न हुन्छ- लुईटेल भन्छन्- यसकारण हात्तीले बस्ती पसेर घर भत्काउने गर्दै आएको छ। हात्तीले आफ्नो पुरानो विचरणस्थल अतिक्रमण भएकोमा भन्दा बढी आफ्नो आहारमा मानिसले अवरोध पुऱ्याएको ठान्दा हिंस्रक व्यवहार प्रदर्शन गर्ने उनी बताउँछन्। हात्ती आहारको खोजीमा गाउँ पसेको बेला मार्निङ वाकमा हिँडेका, निगुरो र च्याउ टिप्न गएकाहरू हिंस्रक आक्रमणको निशानामा पर्ने गरेका छन्।

हल्लेबारी-२ वडा कार्यालयका कर्मचारी

पताल राजवंशीको यही पुसको पहिलो साता मार्निङ वाकमा हिँडेका बेला हात्तीको आक्रमणमा परेर मृत्यु भयो। हात्तीले एकान्तस्थलमा मारेपछि स्याउला र पत्करले छोपेर हिँडेको पाइएको थियो। शिवसताक्षी-११ का ४५ वर्षीय मेघराज राईको यही पुस १३ गते राति हात्तीले घरछेउमै आक्रमण गर्दा मृत्यु भयो। हात्ती घर भत्काउन थालेपछि ज्यान जोगाउन बाहिर निस्कँदा राई हात्तीको निशानामा परेका थिए।

हात्तीको क्षति न्यूनीकरणका लागि मानव-हात्ती सहअस्तित्वको नीति अख्तियार गर्न आवश्यक रहेको मेचीनगर-४ का वडाध्यक्ष अर्जुन कार्की बताउँछन्। जनप्रतिनिधि हुनुअघि विगत दुई दशकदेखि उनी हात्तीबाट जनघनमा हुने क्षति न्यूनीकरणका लागि विभिन्न नयाँ अभ्यास भित्र्याउने अभियन्ताका रूपमा चिनिन्छन्।

हात्ती आफैमा आक्रामक प्राणी होइन। उसको बासस्थान र आहारमा व्यवधान भएको महशुस भयो भने उसले आक्रामक व्यवहार देखाउँछ- वडाध्यक्ष कार्की भन्छन्- मान्छे र हात्तीबीच द्वन्द्वको सबैभन्दा लामो इतिहास भएको बाहुनडाँगीमा हामीले

सहअस्तित्वको नीतिलाई व्यवहारमा लागू गर्न थालेका छौं। यसले क्षति न्यूनीकरणमा महत्त्वपूर्ण सहयोग पुगेको छ। जिल्लामा हात्तीले पहिलोपल्ट चार दशकअघि बाहुनडाँगीमा मानिसलाई आक्रमण गरी मारेको थियो। बर्सेनि बाहुनडाँगीमा मानिसको मृत्यु हुने कारण हात्तीको आक्रमण भएको थियो। त्यहीकारण बाहुनडाँगी हात्तीपीडित क्षेत्रका रूपमा चिनिन पुग्यो। तर, सहअस्तित्वको नीति व्यवहारमा लागू गर्न थालिएपछिको विगत पाँच वर्षमा बाहुनडाँगीमा एक जनाको पनि मृत्यु भएको छैन। हात्ती छैनन् सीमा क्षेत्रमा विद्युतीय तारबार लगाइएका कारण एक दशकदेखि भारतीय जङ्गलबाट आउने हात्तीको बथान मेचीको वगरमै रोकिने गरेका छन्।

बाहुनडाँगीमा हात्तीले बाली खाएमा क्षतिपूर्ति दिनका लागि बाली बीमा गर्न थालिएको कार्कीले बताए। हात्तीलाई तालिमप्राप्त युवा दस्ताले रातभर गस्ती गर्ने र बस्तीमा पस्न नदिने सुरक्षात्मक रणनीति पनि बाहुनडाँगीमा अपनाइएको छ। हात्ती गाउँतिर पसेको

सङ्केत दिनका लागि साइडन जडान गरिएका छन्। मानिस विगतमा जस्तो हात्तीको पछाडि दगुरेर खेदाउने जोखिमपूर्ण कार्य गर्दैनन्।

हात्तीलाई नबिच्य्याउने र गाउँ पस्न पनि नदिने दोहोरो उपाय अपनाएका छौं- उनले भने- यसले बाली खाइदिन्छ, हामी बीमामार्फत क्षतिपूर्ति दिलाउँछौं। यस्तो व्यवस्था भएपछि किसानले आफ्नो खाद्यबालीको सुरक्षाका लागि ज्यान माया मारेर हात्तीसँग भिड्न जानुपरेको छैन। हात्ती घाउनाउन तालिम प्राप्त युवा खटाएका छौं। गाउँले हाहाहुहु गरेर निस्कनु पर्दैन। यसकारण क्षति कम हुँदै गएको विज्ञहरूले विश्लेषण गर्नुभएको छ।

भापा र मोरङमा हात्तीका कारण जनघनको क्षति हुनुमा मानव-हात्तीबीच अस्तित्वका लागि हुने द्वन्द्व मुख्य कारण रहेको हात्तीका विषयमा विद्यावारिधि गर्नुभएका दिनेश न्यौपानेले बताए। उनका अनुसार हात्तीलाई विच्य्याउने प्रवृत्तिका कारण हात्ती अफ्र वढी हिंस्रक भएर मानिसमाथि जाइलाग्ने गर्दछ।

एक ...

जम्मा गर्न लगाई मासिक/ त्रैमासिक/ वार्षिकरूपमा ब्याज पाउने र निर्धारित अवधि नाघेपछि निक्षेपको सम्पूर्ण साँवा, ब्याज फिर्ता पाउने विश्वासमा पारी रकम सञ्चालन गरेका थिए।

समय पुगेपछि उक्त संस्थामा वचतकर्ताले जम्मा गरेको रकमको साँवा, ब्याज फिर्ता नदिएको तथा लामो समयदेखि ध्यानाकर्षण गराउँदासमेत नियमानुसार पाउनुपर्ने निक्षेप तथा सोको ब्याज रकम उपलब्ध गराउन आवश्यक पहल नगरी संस्था नै बन्द गरेर फरार भएपछि पीडितले प्रहरीमा जाहेरी दिएका थिए।

४७ किलो ...

राजश्व छली गरी विल-विजक विना चाँदीका गरगहना भण्डार गरी विक्री गर्ने गरेको भन्ने सूचनाका आधारमा काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालय मीनभवनबाट खटिएको प्रहरीले अनुसन्धान गर्ने क्रममा उक्त कार्यमा संलग्न उनीहरूलाई पक्राउ गरेको हो। राजश्व

छली सम्बन्धी कसूरमा थप अनुसन्धान तथा कारवाहीका लागि उनीहरूलाई राजश्व अनुसन्धान विभाग हरिहर भवन ललितपुर पठाइएको छ।

अम्बरबहादुर ...

२०२८ सालमा वाम राजनीतिमा सक्रिय विष्ट २०३३ सालमा जुरोपानी गाउँ पञ्चायत वडा नम्बर ५ को वडाध्यक्ष भएका थिए। २०३२मा पञ्चायत प्रवेश गरेका उनले जुरोपानी अर्थात् हाल गौरादहका उपप्रधानपञ्चको जिम्मेवारी सम्हालेका थिए। उपप्रधानपञ्चपछि उनी जिल्ला पञ्चायतको सदस्य भएका थिए।

२०४६को परिवर्तनपछि गठित पूर्वपञ्चहरूको दल राप्रपाको राजनीतिमा सक्रिय भएका विष्ट भापा जिल्लामा आठ वर्ष पार्टी अध्यक्ष भएर काम गरेका थिए। पछिल्लो समय उनी पार्टीको केन्द्रीय सदस्यको भूमिकामा थिए। सत्ता गठबन्धनका नेताहरूले राप्रपा संसदीय दलको नेता समेत रहेका सिटौलालाई सभामुख बनाउन चाहेका थिए तर सिटौलाले विष्टलाई अघि सारेका थिए।

करणी अभियोगमा पक्राउ

मोरङ, पुस २४। १४ वर्षीया लगेर जबरजस्ती करणी गरेको भन्ने किशोरीलाई जबरजस्ती करणी गरेको अभियोगमा सुन्दरहरैँचा नगरपालिका-९ ज्योतिटोल बस्ने २४ वर्षीय श्याम बर्देवालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। बर्देवाले ती किशोरीलाई आफ्नै घरमा

लगेर जबरजस्ती करणी गरेको भन्ने उजुरीको आधारमा इलाका प्रहरी कार्यालय विराटचोकबाट खटिएको प्रहरीले पक्राउ गरेको हो। यस सम्बन्धमा आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको प्रहरीले जनाएको छ।

जग्गा विक्रीमा

भापाको पर्यटकीयस्थल जामुनवारी सिमसार क्षेत्रमा उत्तर मोहडा ३५ फुट मुख भएको दश धुर जग्गा विक्रीमा छ। इच्छुकले सम्पर्क गर्नुहोला।

मो. ९८४९०६०९९

कटेजसहित होटल बिक्रीमा

विर्तामोड-२ रामचौकस्थित KTM शोरूमसँगै गाउँदे, पार्किङ फेमिली वातावरण भएको २ कठ्ठा क्षेत्रफलमा कम्पउण्ड बालसहित चालू अवस्थामा रहेको कटेजसहित होटल बिक्रीमा रहेकोले इच्छुकले त-सम्पर्क गर्नुहोला।

सम्पर्क: ९८१६९०६५८१, ९८०१४५६२३६

सटर भाडामा लगाउने वारेको सूचना

यस जिल्ला हुलाक कार्यालय भापा अन्तर्गत रहेको इलाका हुलाक कार्यालय काँकरभिट्टाको कार्यालय भवनको भुईँतलामा रहेका सटरहरू भाडामा लगाउनु पर्ने भएको हुदा इच्छुक नेपाली नागरिक, व्यक्ति, फर्म तथा संस्थाबाट तपसिलमा उल्लेखित शर्तहरूको अधिनमा रही रित्तपूर्वक सिलबन्दी दरभाउ-पत्र पेश गर्नुहुन यो ७ (सात) दिने सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

क्र.सं.	विवरण	सटर संख्या	न्यूनतम मासिक भाडादर (६ वटा सबैको एकमुष्ट)	दरभाउपत्र फारम खरिद दस्तुर	दरभाउपत्र फारम खरिद गर्ने अन्तिम मिति	दरभाउपत्र दाखिला गर्ने अन्तिम मिति र समय	दरभाउपत्र फारम खोलिने मिति र समय
१	इलाका हुलाक कार्यालय काँकरभिट्टा	६	४६,९७०/-	१०००/-	७औँ दिनसम्म २०८०/१०/०२ गतेको कार्यालय समयसम्म	८औँ दिन २०८०/१०/०३ दिनको १२:०० बजेसम्म	८औँ दिन २०८०/१०/०३ दिनको २:०० बजेसम्म

नोट: सटरभाडामा लगाउने सम्बन्धीको शर्तहरू जिल्ला हुलाक कार्यालय, भापा तथा इलाका हुलाक कार्यालय, काँकरभिट्टामा सम्पर्क गरी जानकारी लिनु सकिने व्यहोरा अनुरोध छ।

वामोदर धिमिरे: हुलाक अधिकृत

साइबर अपराधको जोखिम

राष्ट्रियसभा
बेकारको थलो नहोस्

आउँदो फागुन २० गते रिक्त हुने राष्ट्रियसभा अध्यक्षको निर्वाचन प्रक्रिया शुरू भएको छ । जसअनुसार सोमबार राष्ट्रियसभा रिक्त सदस्य पदका लागि उम्मेदवारले मनोनयन दर्ता गराएका छन् । सात वटै प्रदेशका सम्बन्धित निर्वाचन कार्यालयमा विभिन्न समूहका ५२ जनाले उम्मेदवारी दर्ता गराइसकेका छन् । माघ ११ गते हुने निर्वाचनमा संघीय गठबन्धन अनुसार नै सिट बाँडफाँड गरी उम्मेदवारी दर्ता गरिएकाले परिणामको आकलन हुन थालेको छ । त्यस आधारमा पनि राष्ट्रियसभा उद्देश्य, कल्पना, मर्म र मान्यता विपरीत नेता व्यवस्थापनको थलोमात्र भएको विश्लेषण गरिँदैछ ।

दलहरूको अभ्यास र कल्पना विपरीत राष्ट्रियसभा नेताहरूको स्वार्थ व्यवस्थापन, गुट व्यवस्थापन, हर्षवा नेता व्यवस्थापन, पकेटका मान्छेको व्यवस्थापन र नजिककालाई व्यवस्थापन गर्ने थलो बनेको छ । जसका कारण आममानिसमा राजनीतिक प्रणाली, समावेशी तथा समानुपातिक प्रणालीप्रति नै विवृण्णा बढाएको छ । एउटा निर्वाचनमा पराजित व्यक्ति नै त्यही अवधिमा हुने अर्को निर्वाचनमा उम्मेदवार बनाउने नेतृत्वको गुटगत स्वार्थले विकसित परिपाटी अन्ततः किनाशाको पनि कारण हुन सक्छ । समयले युवा, नयाँ ऊर्जा र उत्साहको नेतृत्व खोजेको छ । तर, नेतृत्व भने आफूना र आफू सुरक्षित हुने बाटो रोज्दैछन् । भनेर नथाक्ने लोकतांत्रिक पद्धति नेताहरूको नैतिकता, आचरण, व्यवहार र निष्ठा पनि हो । तर, हामीकहाँ यही चरित्रको खडेरी परेको छ । जसका कारण मूल प्रवाहका भनिने दलहरू नै क्षयोन्मुख हुन थालेका छन् ।

राष्ट्रियसभा 'डम्पिङ साइट' होइन, जहाँ काम नलाग्ने वस्तुमात्र थुपारियोस् । राष्ट्रियसभाको सदस्य पनि उच्च नैतिक आचरण भएको, बौद्धिक, पछि परेका, अल्पसंख्यक, प्राज्ञिक र समाजले स्वीकृत गरेको हुनुपर्छ । त्यसमाथि अध्यक्ष बन्ने विशिष्ट क्षमता भएको र समाजद्वारा सम्मानित हुनुपर्छ । त्यसैले राष्ट्रियसभालाई बेकामको र व्यवस्थापन गर्ने थलो बनाउने नेतृत्वको शैलीप्रति समीक्षा हुन जरुरी छ । कार्यकर्ता र आमजनता कसैका दास हुन सक्दैनन्, त्यसैले भइरहेका यस्ता गतिविधिको समीक्षा गरिनु पर्दछ । दल नेताहरूको दवाब वा शक्तिबाट होइन प्रजातन्त्रको मर्म, भावना, मान्यता, विधि र संस्कृतिले चल्नु पर्दछ । त्यसका लागि दल र नेतृत्वले आफूलाई परिवर्तन गर्नुपर्छ । अन्यथा यस्तो गन्तव्यहीन यात्राले लक्ष्य भेटाउने छैन ।

बधिराम खतिवडा

हाल मात्र देशभरका सरकारी वेबसाइट एकसाथ बन्द भए । यसले एकातिर सार्वजनिक सेवा अवरुद्ध हुने समस्या त छँदैछ, अर्कातिर गोपनीयता र तथ्याङ्क सुरक्षाको समेत चिन्ता उत्पन्न छ । सरकारी वेबसाइट सुरक्षित बनाउन सरकारले केही नीतिगत एवम् संरचनागत व्यवस्था त गर्दै आएको छ । तर, ती पर्याप्त देखिएका छैनन् । भर्चुअल प्राइभेट नेटवर्क (भिपिएन) प्रयोग गरी ह्याकरहरूले यसअघि पनि अनधिकृत तवरले पटक-पटक सरकारी कार्यालयका वेबसाइटमा हमला गरेका थिए । यस्तो खतरा हुनुको मूल कारण जिम्मेवार निकायको बेवास्ता, इन्टरनेट प्रविधिको ज्ञान नहुनु, दक्ष जनशक्तिको अभाव र सुरक्षित इन्टरनेट प्रणालीको व्यवस्थापन नहुनु हो । आगामी दिनमा चनाखो रहन यस घटनाले गतिलो पाठ सिकाएको छ ।

साइबर आक्रमणका घटना विश्वव्यापी चुनौतीका रूपमा फैलिएको छ । अहिले इन्टरनेट ह्याकिङ खतराका रूपमा फैलिएको छ । यस्ता घटनामा अन्तर्नीष्ट गिरोहको संलग्नता हुने गरेको पाइन्छ । नेपाल जस्तो विकासोन्मुख देश यस प्रविधिमा बाँचेको छ । त्यसैले मुलुकमा सुरक्षित इन्टरनेट सेवाको महत्त्व दिनानुदिन बढिरहेको छ । संवेदनशील सरकारी सूचना तथा विवरणहरू वेबसाइटमा समावेश भए पटक-पटक हराउने गरेका छन् । वेबसाइटको सुरक्षा र विवरणसन्धीयताको सम्बन्धमा वर्षको कम्तीमा एक पटक सुरक्षा परीक्षण गर्नुपर्छ । सबै सरकारी वेबसाइटको सुरक्षा परीक्षण नियमित रूपमा भइरहेको छ । तर, प्रभावकारी हुन नसकेको हो कि यस्ता समस्या उत्पन्न भइरहेका छन् ।

कम्प्युटर, कम्प्युटर नेटवर्क तथा सफ्टवेयर प्रयोग गरी हुने साइबर हमलामा इन्टरनेट, इन्टरनेट र एक्सट्रानेटसँग सम्बन्धित विद्युतीय क्रियाकलाप पर्छन् । इन्टरनेटको प्रयोग मार्फत गरिने चरित्र हत्या, यौनजन्य हिंसा, इन्टरनेट धोकाधडी, अर्काको पहिचान अनधिकृत रूपमा प्रयोग, क्रेडिट, डेबिट कार्ड तथा बैङ्किङ एकाउन्ट चोरी गरी हुने बैङ्किङ कसुर, सङ्घ संस्थाको कम्प्युटर, विद्युतीय उपकरण तथा नेटवर्कमा पुऱ्याउने क्षति लगायत अवैधानिक कार्य साइबर हमलासँग सम्बन्धित छन् । उल्लिखित गतिविधि पटक-पटक भइरहेका छन् ।

सूचना प्रविधिमा आज एकातिर भाइसको जोखिम बढेको छ भने अर्कातिर व्यावसायिक ह्याकरहरूले नेपाल लक्षित वेबसाइटहरू आक्रमण गरी बिनालगानी राम्रो आर्थिक लाभ उठाइरहेका छन् । नेपाल सरकारले सरकारी सफ्टवेयर निर्माणका लागि ग्लोबल टेन्डर आह्वान गर्दा विशेषगरी भारतीय कम्पनीसँग सम्झौता गर्ने गरेको छ । हाम्रो गोपनीयतामा त्यति ध्यान दिएको पाइँदैन । प्रविधिमा बाँचेको नेपालमा प्राविधिक बदमासी गर्न कुनै अप्ठ्यारो छैन ।

नेपालका अधिकांश घटनामा चिड्दा पच्यो भनेर ई-ठागी भएको देखिन्छ । विदेशमा उत्पादित स्मार्टफोन, आइप्याड, ल्यापटप गाउँगाउँ छ्यापछ्यापती भएको तर चेतनाको स्तर इन्टरनेट सुरक्षाका दृष्टिकोणले न्यून छ । प्रविधिको दुरुपयोग भएर पनि साइबर अपराधमा बढोत्तरी भएको देखिन्छ । सामाजिक सञ्जाल र अन्य माध्यमबाट बैङ्किङ प्रणाली ह्याक गर्न सकिन्छ । साइबर अपराधको प्रवृत्तिहरू प्रति राज्यस्तरबाट सचेतना फैलाउने काम गर्ने, कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सचेत भएर लामो, आतङ्कवाद जस्ता विषयमा ऐक्यबद्धता जनाउनुपर्ने, अपराधको सम्बन्धमा मुलुकहरूबीच समन्वय र सहयोगको आदानप्रदान गर्ने, साइबर अपराधसम्बन्धी कानून निर्माणका साथै तिनको कडा कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त पहल गर्ने, सरकारी एवम् निजी संस्थाका वेबसाइटहरूलाई सुरक्षित बनाउन सके यस किसिमका अपराधको प्रभावबाट बच्न सकिन्छ ।

इन्टरनेट सेवा र त्यसमार्फत प्रवाहित हुने सामग्री, सामाजिक सञ्जाल प्रयोगकर्तादेखि इन्टरनेट सेवा प्रदायक, डिजिटल वॉलेट सेवा प्रदायक र वेब होस्टिङ कम्पनीले समेत विशिष्ट गुणात्मक प्रकृतिका एन्टिभाइरस सफ्टवेयर प्रयोग गर्नुपर्ने

सम्बन्धी सरकारी निकायको बेवास्ता तालिम, जनशक्ति उत्पादनमा पर्याप्त ध्यान नपुग्नु नै ह्याकरको हमलामा बल पुगेको स्पष्ट छ ।

रक्षात्मक प्रणाली
साइबर हमलालाई केही हदसम्म न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ, तर निमित्तानुसार पार्न सकिन्छ । साइबर अपराधका घटना बढ्नुमा राज्यको साइबर सुरक्षा नीति र व्यवस्थापन पक्षले मात्र काम गर्दैन । विद्युतीय उपकरण, सामाजिक सञ्जालको उपयोगबारे सचेतना अभियान र साइबर अपराधबिरुद्धको सहकार्यमा राज्यको व्यापक लगानीको खाँचो देखिन्छ । आधुनिक प्रविधिको सबैभन्दा उत्तम उपकरणको उपयोग गरेर मात्रै

देखिन्छ । भिपिएन सफ्टवेयरको प्रयोग गर्ने, डाउनलोड गर्दा बैधानिक साइटको प्रयोग, नयाँ ब्राउजर प्रयोग गर्ने, भर्सेन सिस्टम अपडेट गर्ने, मालवेयर कम्प्युटरमा गुणस्तरीय मालवेयरवाइट एन्टिभाइरस सफ्टवेयरको प्रयोग गरी सूचना प्रविधि प्रयोगको सबैभन्दा उत्तम प्रयोग र उपयोग गरेर मात्रै यसको जोखिम न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ ।

पहिले-पहिले महत्त्वपूर्ण तथा व्यक्तिका निजी सूचना वा डाटा चोरी गर्ने उद्देश्यले साइबर हमला हुने गरेकोमा अहिले भने रकम असुलनकै लागि यस्तो हमला हुन थालेको छ । कम्प्युटरबाट व्यक्तित्वदेखि संस्थागत गोप्य सूचनाहरू सार्वजनिक भएको, इन्टरनेटको माध्यमबाट लाखौं रूपैयाँ ठगिनु

देखिन्छ । इन्टरनेट सेवा र त्यसमार्फत प्रवाहित हुने सामग्री, सामाजिक सञ्जाल प्रयोगकर्तादेखि इन्टरनेट सेवा प्रदायक, डिजिटल वॉलेट सेवा प्रदायक र वेब होस्टिङ कम्पनीले समेत विशिष्ट गुणात्मक प्रकृतिका एन्टिभाइरस सफ्टवेयर प्रयोग गर्नुपर्ने

परेको, वेबसाइटहरू बिगारिएको, नक्कली एटिएम कार्डबाट पैसा भिकिएको जस्ता गम्भीर घटनाले आज चुनौती बढाइदिएका छन् । त्यसको परिणामस्वरूप अहिले प्रहरी प्रशासनले कल्पना नै गर्न नसके खतरनाक प्रवृत्तिका इन्टरनेटजन्म साइबर अपराधको सामना गरिरहेको छ । समाजलाई पनि यसले बेग्लै तरिकाले आतङ्कित बनाइदिएको छ । यस जोखिमबाट व्यक्ति, संस्था र राज्यलाई बचाउनु पर्छ ।

नेपालमा बढ्दो इन्टरनेट श्रेटसँगै साइबर सुरक्षाको प्रभावकारी व्यवस्थापन हुन सकेको छैन । डिजिटल नेपालको परिकल्पना डिजिटल क्षेत्रमा गरेको नेपाल सरकारको ठुलो लगानी बालुवामा पानी खन्याएसक भएको छ । साइबर अपराधबिरुद्धको अभियान अहिलेको आवश्यकता हो । यस्ता अपराधको अनुसन्धान र तहकिकातका लागि सूचना प्रविधि सम्बन्धी विशेष दखल भएका साइबर प्रहरी र प्रमाणको परीक्षण गर्ने साइबर फोरेंसिक ल्याबको पनि आवश्यकता छ । यससँग सम्बन्धित बालबालिका, युवा, अभिभावक, शिक्षक तथा सरकारले साइबर सुरक्षालाई गम्भीरतापूर्वक लिन इन्टरनेटलाई सुरक्षित स्थान बनाउनका लागि आ-आफ्ना उत्तरदायित्व निर्वाह गर्न आवश्यक छ ।

वैकल्पिक प्रयास
सूचना प्रविधि सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको कानूनले इन्टरनेट सेवाको व्यवस्थापन, सामाजिक सञ्जालको प्रयोगलाई व्यवस्थित बनाउने, सूचना प्रविधिको विकास, प्रवर्द्धन, नियमनलाई प्राथमिकतामा राखेको छ । सबै किसिमका साइबर अपराध रोक्ने विशिष्ट कानून निर्माण गर्नुपर्ने माग यस क्षेत्रमा अहिले व्यापक रूपमा बढ्दै गएको छ । इन्टरनेटमा नेपालीको पहुँच जति बढ्दो छ, त्योभन्दा डरलाग्दो रूपमा इन्टरनेटमा आधारित अपराध बढ्दै गएको छ । सरकारले २०७२ सालमा ल्याएको सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीतिमै 'साइबर आक्रमण पहिचान, रोकथाम, प्रतिक्रिया लगायतका आयामहरूलाई सम्बोधन गर्ने, साइबर सुरक्षा सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने' जस्ता प्रावधान राखिएका थिए ।

नेपालले विश्वव्यापी साइबर समस्यालाई निस्तेज पार्न सामुहिक प्रयास स्वरूप अन्तर्राष्ट्रिय टेलिकम यूनियन (आईटियु) को प्राविधिक सहयोगमा कानून बनाउने तयारी गरेको छ । प्रारम्भिक रूपमा नेपाल सर्टको स्थापना, अन्तर्नीष्ट तहमा सूचना आदानप्रदान, चाइल्ड अनलाइन प्रोटेक्सन, प्रोटेक्सन अफ क्रिटिकल इन्फ्रास्ट्रक्चर लगायत विषयलाई मुख्य रूपमा समेटिएको छ । साथमा इन्टरनेटको माध्यमबाट हुने गरेका साइबर हमला रोक्न नसकिने भए पनि त्यसबाट बच्न सकिने हुँदा आवश्यक नीतिनियम निर्माणको प्रक्रियाको गति तीव्र बनाइएको छ ।

विद्युतीय तथ्याङ्क आदानप्रदानको माध्यमबाट वा अन्य कुनै विद्युतीय सञ्चार माध्यमबाट हुने कारोबारलाई भरपर्दो र सुरक्षित बनाउन साइबर ऐन, २०६२ जारी भएको थियो । उचित स्रोत, साधन, प्रविधिको अभावमा व्यावहारिक पक्ष प्रभावकारी हुन सकेन । सरकारी निकायको वेबसाइट जस्तो महत्त्वपूर्ण डाटा भण्डारण पोर्टल कसरी बनाउने भन्ने विषयमा निश्चित मापदण्ड वा नीति अन्तर्नीष्ट स्तरको नभएकाले समेत पटक पटक जटिलता उत्पन्न हुने गरेको छ । गोप

नेत्रप्रसाद निरौला

नागरिकहरूको आक्रोश सतहमा छताछुल्ल देखिँदैछ । लामो संघर्षपीछ प्राप्त संघीय गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्थाप्रति नागरिकहरूको निराशा मुखकृत हुँदैछ । राज्यका सबै अङ्गहरू तथा क्षेत्रहरूमा विरोधाभाष देखिन्छ । तर, यसको जवाफदेहिता र जिम्मेवारी कसैले लिन चाहँदैन वा लिँदैन । लोकतन्त्रमा सूचनाको हक तथा जनतालाई लागेका तथा जनताले उठाएका प्रश्नहरूको सही र औचित्यपूर्ण जवाफका साथै जवाफदेहिता एउटा महत्त्वपूर्ण पाटो हो । एक अर्थमा हेर्ने हो भने निरंकुशताभिन्न आफूलाई मन्मा लागेका कुराहरू बोल्न पाइए, जवाफदेहिताको कमी भयो भनेर नै नागरिकहरूले प्रजातन्त्र वा लोकतन्त्रलाई उच्चतम राजनीतिक सिद्धान्त मानेका हुन्, जसका लागि नागरिकहरूले बलिदानपूर्ण आन्दोलन गर्न पनि पछि पर्दैनन् ।

यसभन्दा अगाडि पनि मैले एउटा आफ्नो विचारमा नागरिकहरूलाई लागेको जिज्ञासा शान्त पार्नको लागि राज्यको तर्फबाट एउटा संयन्त्रको आवश्यकता छ भनेर उल्लेख गरेको थिएँ । अहिले भन्नु त्यसको अफ बढी महशुस भएको अनुभव म गर्दछु । आज मात्र पनि एकजना देशको सामाजिक, राजनीतिक क्षेत्रमा चासो राख्ने एक सचेत नागरिकसँग भेट भएको थियो र उहाँ भन्दै हुनुहुन्थ्यो, हामी जस्तो भुइँमान्छेको कुरा कसले सुन्छ ? कसलाई भन्ने र कसले जवाफ दिने । लोकतन्त्रमा जनताप्रति हुने निराशा

अब राजनीतिक गन्तव्य कता ?

राम्रो होइन । जसले गर्दा लोकतन्त्रबिरुद्ध संगठित हुने मौका पाउँछ ।

अहिले राज्यको तीन वटै अङ्गमा विरोधाभाष देखिन्छ । नेतृत्वमा रहेकाहरूले गरेका, बोलेका विषयहरूमा विरोधाभाष देखिन्छ, असहमत हुने थुप्रै ठाउँहरू देखिन्छन् । तर, नागरिकहरूले आफ्ना भनाइहरू, असहमति राख्ने ठाउँको अभाव देखिन्छ । प्रजातन्त्रमा स्वतन्त्रतापूर्वक आफ्ना अभिव्यक्ति राख्न पाउने स्वतन्त्रता प्रजातन्त्रको एउटा बलियो खम्बा हो । तर, अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको संयन्त्रको निर्माण सविधानमा स्पष्ट भएको पाइँदैन ।

साना-साना विरोध वा असहमतिलाई प्रकट गर्न पनि सडकमा आउनुपर्ने र सडकमा अराजक भएर प्रस्तुत हुनुपर्ने आफ्ना विचारहरूलाई सरकारसामु पुऱ्याउनको लागि हिंसात्मक तरिकाले प्रस्तुत हुनुपर्ने अन्याया सरकारले विरोधका आवाजहरूलाई नजरअन्दाज गर्ने तथा गलत ढंगले लिइदिने, संगठन राम्रो नभएको अवस्थामा अथवा आन्दोलन सरकारले कमजोर देखेको भने जबरजस्ती निस्तेज पार्ने प्रयास गर्ने, त्यसको गम्भीरताप्रति ध्यान नदिने जस्ता क्रियाकलापहरूले सम्भाव्य आन्दोलनहरू हिंसात्मकतिर मोडिने खतरा रहिरहन्छ कि आन्दोलन हिंसात्मक नभए वा तोडफोड नभए सरकारको ध्यान आकर्षण हुँदैन भन्ने भाव्यले दरो जरा गाडिसकेको छ ।

नेपालको सविधानको भाग ३ को मौलिक हक र कर्तव्य अन्तर्गत धारा १७ मा स्पष्ट रूपमा स्वतन्त्रताको हक अन्तर्गत उपधारा २ को 'क' मा विचार र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको उल्लेख भएको छ । तर, कानून तथा संयन्त्रको अभावमा

नागरिकहरूले आफ्ना विचारहरू कहाँ कसरी अभिव्यक्त गर्ने, आफूलाई मन्मा लागेका कुराहरूलाई कहाँ कसरी राख्नुपर्ने र यस्ता अभिव्यक्तिहरू कसरी सम्बन्धित ठाउँसम्म पुग्छ । सरकारले कसरी सुन्छ र व्यवस्थापन हुन्छ भन्ने कुराको अन्याय देखिन्छ । यसका लागि सरकारले एउटा व्यवस्थाको शुरुवात गर्नुपर्ने देखिन्छ । अन्यथा नागरिकहरूको सदासयता आक्रोशमा परिणत नहोस् ।

उदाहरणको लागि भर्खरै मात्र नेपाल भारत परराष्ट्र मन्त्रीस्तरीय छलफल सम्पन्न भएको देखिन्छ । यो छलफलको क्रममा थुप्रै विरोधाभाषपूर्ण विषयहरू देखिन्छन् । यस्ता विषयहरूलाई नागरिकहरूले स्पष्ट हुन चाहेमा सरकारले कसरी स्पष्ट पार्दछ । भारत सरकारले आफ्नो दूतावास मार्फत

२० करोड रूपैयाँ नेपालको पूर्वाधार तथा सामाजिक विकासमा खर्च गर्न पाउने जुन कुरा उल्लेख भएको छ । यसको दुरगामी प्रभाव के-के हुन सक्छ, के प्रयोजनका लागि यस्तो प्रावधान राखिएको हो भन्ने कुरा नागरिकहरूले जान्न चाहे भने सरकारले कसरी नागरिकहरूलाई आश्वस्त पार्छ । अरु पनि मित्रराष्ट्रहरूले दूतावास मार्फत सहयोग गर्न चाहे के हुन्छ आदि विषयमा एक सचेत नागरिकको जिज्ञासा कसरी सम्बोधन हुन्छ भन्ने कुरा महत्त्वपूर्ण विषय हो ।

जलस्रोतको विकासको क्षेत्रमा भएका सम्झौताहरू जनतालाई स्पष्ट पार्न जरुरी देखिन्छ । हिजो आफू सतमा नहुँदा विस्तारवाद देखेहरू आज यस्ता सम्झौता गर्न किन बाध्य छन् । के यी सम्झौताहरू राष्ट्र र नागरिकहरूको हितमा छ ? छ भने कसरी छ ? यसको अथवा यस्ता थुप्रै विषयहरूमा नागरिकहरूको चासो रहेको पाइन्छ र यसको तार्किक सम्बोधन आवश्यक छ । संसदीय प्रजातन्त्रमा संसद नागरिकहरूको विचार अभिव्यक्त गर्ने थलो हो भनेर भन्ने गरिन्छ । तर, हाम्रो देशको व्यवहारमा हेर्दा संसद दलहरूको भागबण्डाको थलो भई देखिन्छ । यहाँ न कुनै नागरिकका पीडाहरूमा छलफल गरिन्छ । न कुनै विकास निर्माणका योजनाहरू निर्माण गरिन्छ, यो त खाली सतमा नहुनेहरूको सतमा हुनेहरूलाई सतो सराप गर्ने थलाको रूपमा विकास भएको पाइन्छ । आफू सतमा पुगेपछि भने फेरि यही कुराको पुनरावृत्ति हुन्छ ।

नेपालको राजनीतिलाई हेर्ने हो भने त भन्नु निराशा बाहेक अरु हात पर्दैन । देश पूर्व प्रधानमन्त्रीहरूको बन्धक बनेको देखिन्छ । सरामा सिटिङकेट लागू भएको छ । नागरिकहरूले प्रश्न उठाए सही गणतन्त्र मात्र विरोधको नाम दिइन्छ ।

सत्ता स्वार्थका लागि जे गर्ने पनि तयार दलका नेताहरू सत्ता प्राप्तिको लागि कुनै पनि कसर बाँकी राख्न चाहँदैनन् । तर, नागरिकहरूको समस्याहरूमा सम्बोधन हुने कुनै लक्षण देखिँदैन । दलका केन्द्रीय स्तरका नेता तथा वर्तमान, निवर्तमान मन्त्रीहरूको नै मानव बेचबिचनमा एवम् तस्करीहरूमा नम जोडिन आउनु एउटा नागरिकको लागि दुर्भाग्यको अवस्था हो । उपल्लो स्तरमा भएका व्यक्तित्वहरूले गरेका तमाम क्रियाकलापहरू छानबिनका दायरामा पर्नु अथवा परिहाले पनि फितलो प्रमाणहरूका साथ चोख्याउन सिंगो राज्य नै लामु, तर सर्वसाधारणबाट भएका सामान्य कमी-कमजोरी, ठुटी वा आक्रोशलाई हदैसम्मको अपराधको दायरामा ल्याएर कारवाही गर्न तसनुले राज्य कसका लागि काम गरिरहेको छ भन्ने प्रश्न उठाउँछ ।

जनताको एउटा आशा भरोसाको केन्द्र न्यायपालिका पनि दलीय भागबण्डाले आक्रान्त बनेको छ । कार्यपालिका र व्यवस्थापिका त दलहरूको भागबण्डा तथा सत्ता प्राप्तिको लागि हुने क्रियाकलापहरूले लगभग पक्षघातको अवस्थामा पुगेको देखिन्छ । यी अभिव्यक्तिहरू निराशाका अभिव्यक्तिहरू मात्र होइन । यसमा आशाका केन्द्रहरू खोज्न सक्नुपर्छ । देशको अहिलेको वर्तमान राजनीतिमा हामीले धेरै सुधार ल्याउनुपर्छ । अन्याय देश कता जाने भन्ने एउटा ठूलो प्रश्न रहेको छ । दलका पुराना सोच भएका नेताहरूलाई छोडेर अब दलभन्दा माथि उठेर राष्ट्रिय हितमा सबै दलमा आबद्ध नागरिकहरूले सोच्नु पर्छ । यो नै आजको आवश्यकता हो । (निरौला समकालीन राजनीति, पर्यटन तथा विपद् व्यवस्थापनका विषयमा कलम चलाउँछन् ।)

